

nenastanjena ostrva

jaroslav ivaškijević

BENZIN »ARAL«

Fahre ohne Sorge
Fahre mit Aral.

Ona ne može govoriti s Poljacima
Jer su joj Poljaci ustrelili muža.
A ja razgovaram s Nemcima
Mada su oni ubili šest miliona naših

Fahre ohne Sorge
Fahre mit Aral.

Šta je to šest miliona! Oni su
Ubili Staška, Janku, Olku,
Oni su ubili Andžeja, I Marišu,
I Staša Kovalčika, i Staša Lipskog
I Staša, i Staša, i Staša...

Fahre mit Reemstra
Fahre mit Aral.

U kakvom svetu živimo? Kako je to moguće?
Razgovaram blagonakolno s Nemcima,
Tako treba.
Oni nisu ubijali, to su bili drugi.
A gde je krvica!
Voz bez brige dalje
Ipak imaš aral

Oder – Neisse Linie
Niemals ltd.

I ti romantični pejzaži
I ta iza magle pod injem šuma,
Hajdelberg, Marburg, Stuttgart,
I u vozu naspram ta gospoda
Gleda tako pronicljivo. – Frau Sorge –
Fahren Sie mit Aral?

Guten Tag, liebe Frau Sorge.
Lepo mi je tako s gospodom putovati,
Ne želim se žaliti na
Putovanje s gospodom u daljinu.
Mada je daljina malo mutna
Jesenja, hladna, tužna.
Od briga se ne oslobođih svojih,
Cigaretu palim reemstrma,
I kako pristaje veselo razgovor s Nemcima. –

Na koga će izrasti uskoro
Mali, divni Jorgen?

Fahre ohne Sorge
Fahre mit Aral.

RIM ZIMI

Video sam već mnogo zima,
Ali takvu još nisam video.
Kiša, koja grad briše,
Rim, kao izbledelo mastilo.

U Rimu sam limar,
Imitiram samo predmete od zlata.
U Rimu sam ništa
Izbrisani sam. I moj rukopis

Izbrisani kišom ili suzama,
Ili nemirom srca,
Nemirnim snovima,
U kojima skaču senke leoparda.

Lukavi papa u galeriji Doria
Gleda me. Da li s podsmehom?
Prolaze li dani zime, ili ne prolaze –
U Rimu sam limar.

XXX

Takva sudsiba se ne odbacuje,
Takva sudsiba se ne preprodaje,
Takvoj sudsini se ne okreće –
Zgradio te orao kao Ganimeda.

I moraš sada po nebu leteti,
I moraš sada oči otvarati,
I moraš sada kao zvezda svetleti –
A svetleti je teško usred noći.

Teško je leteti, teško disati,
Teško... ah, sve je teško,
Jer na Olimpu jauke ne slušaju:
Srca bogova – ostrva nenastanjena.

XXX

Zivot
usnulost na dnu okeana
usred morskih zvezda

i naokolo stabla
algi na dnu mora
ptice kao ribe
preleću
ljuljuškaju se pahuljice snega
pahulje zlata u gdanskoj votki

cela zemlja
ljuljuška život i smrt
pevalo se u pesmici

a sada zajedno
spavati spavati
na slami davnih
žetvijer već ništa neće nastupiti
samog ogromna harmonija
odmora

XXX

Zatvaram prozor
izlazim na ulicu

brat moj ide trotoarom
punim svetlosti asfaltom

šešir nakriviljeni
ruke u džepovima

Kažem mu: brate

ali me on ne vidi
prolazi pored mene
ide

Da li on ide napred?

XXX

K. Ilakoviću

Pitala magla maglu
da li sam to ja, da li si to ti?

Pitao čovek čoveka
da li nas još nešto čeka?

To nisam ja, to nisi ti
– kaže magla magli
to je duša zabludela uboga

A čovek čoveku:
čeka nas pismo od crnog čoveka
i čeka daleki put

Prevod Đ. Sudarski Red

Beleška:

Jaroslav Ivaškijević (JAROSLAW IWASZKIEWICZ, 1894 – 1980), poljski književnik, rođen je u selu Kohnik, blizu Kijeva. U Kijevu je studirao pravo i muziku. Godine 1918. se preselio u Varsavu. Bio je jedan od osnivača čuvene grupe »SKAMANDER«. Između dva rata je bio u diplomatskoj službi u Kopenhagenu i Briselu. Posle rata je bio urednik u nekoliko književnih časopisa. Od 1955. do smrti bio je predsednik Saveza književnika Poljske. Pisao je poziju, prozu i drame. Najčešće njegovo delo je roman »SLAVA I HVALA«, koji je završio 1962. Umro je 1980. u Varšavi.

(Đ. S. R.)

bogovi u trijerskom muzeju

milan uzelac

Bratu Todoru

Venera, po ko zna koji put svučena,
kupa se u svetlosti paloj kroz prozor
Trijerskog muzeja;
mir u levoj dojci zakopan
belinom narušen jeste.

Oni što prolaze spuste joj
ruk u butinu, viknu:
Oživelia!

Apolon, jadni,
bog je po želji drugih,
varvari otkinuli mu muškost
(odvojena od njega pajki
u temelju neke javne kuće).

Sâm je, sâm, samiji, najsamiji,
tiši od okamenjene lire
što je levom pridržava rukom.
Misli: Neka,
ni prsna kost mi
u boljem stanju nije.

Uneo bi on venac lovora u Rim,
ali, o bože, žene ga sada
podrugljivo zagledaju (ili
ne gledaju).
Ova do mene šapuće:
Joj, nikakav, nema...

Bahus, već treću hiljadu godina,
pogledom, kraj lika svoga,
vodi šetače razmišljanju sklone;
ponekom čašu vina pruži
(obično, trijerski Mozelj)
čeka da se ovaj napije,
da ga niz stepenice gurne.

Izvorska nimfa čuti;
ovog trenutka izašla je iz vode;
levu nogu pokriva prozirnom tkaninom;
smeje se, vesela;
opet je zdimala nekom
od rečnih bogova;
sad čeka, čeka da je
neko od prolaznika kraj izvora
napastjuje;
priželete joj se s nekim od smrtnika;
cepanje s bogovima hoće da dosadi
ko kuvana boranija.

crtež fridrich engels (ostende, 27. VII 1846)

usneni glasovi

jasna melvinger

PREPELICA, BULKE

Od straha razljeće joj se perje
Radosnije je polje
Nad kojim prhne prepelica

Šteta je hodati kroz žito
Cijediti nezrelo mlijeko

Bulke uzbrane u pupoljku prskaju u vazi
Razvijaju svoje jako izgužvane
Crvene barjačice

KROZ IGLENU UŠICU

Jesi li otporan na svagdašnje otrove
glas natopljen žuči
vonj ispod kolca glogovog
Svetluća ti duša
kroz iglenu ušicu tijela
Jesi li otporan kao sjeme kukolja
Jedino te strah u bijegu naoružava

USNUTI

Usnuti misleći na zvijezdu

Pada k meni od prve djetinje tjeskobe
(Ležim malena dobro pokrivena zemljom
i čekam.)

Polagano urasta u travu njezin sjaj
I više se ništa ne pomjera

USNENI GLASOVI

Ponavljaju zvonko usneni glasovi
jabuka zumbul nebo bubenjevi
I boje bukte plave zlatne crvene
mirisu krupne ljetnje kapi
na sagorjeli prah
Na vjetrom iščijano ptičje pero
Usneni se glasovi raduju
u gladnim sokovima i hranjivim rječima

TOPLI BAZEN

Tekući sumpor treba kostima
pod nosilima, na nosilima
Uvijek traje i rat
za masnu ijepljivu tekućinu
ili slanu i jodnu
Treba za kljaste i bogaljaste
da izdi topli iz maternice
kliski od mulja, spori od taloga
omekšali kao spokojni puž
Isparavaju tijela i duše
u naslonjaču od pruća
Metalni zadah na vodozemca
sluzavo micanje živog kemijskog spoja
Cijela duga povijest
boli u kralježnicama
36 stupnjeva Celzijusa
Kako je zamorna i kako se puši
iz tromog bila vode
dobro poznata toplina unutarnja

MIRNI BIJELI PAS

Ne razvlači sluzave komade
po kutovima svijeta
Da ovisi o mirnom bijelom psu
duša bi cijela ostala
Ruka se odiče svoje bezumne moći
i jednostavno mu nudi zalogaj
Oko pred gorućom pećinom
strpljivo sastavlja njegovu sliku

Šuti mirni bijeli pas
A posvuda je hraptovo od laveža
Snaga prelijeva rubove tijela
ili istječe u pustinju
Sve manje jede stari pas
Dlaka mu je pitoma trava polegla

ZALIJEČENA MISAO

Prepoznajemo se po sagorjelom kosturu
po razorenom sluhu, gluhom talasu
po krvi što miriše na prijesne horde
po rasporenoj utrobi bez tajne za proroka
po gubavoj mjesecni
Prepoznajemo se po smoli u oku
po svjetlucanju otrovnog praha
istopljeni u san nad plamenom
nad vlastitim napuštenim tijelom
Prepoznajemo se po misli davno zaliječenoj
Otkrili smo uzročnika. Očistili um i svijet

ŠINOBUSOM

Tražim u sebi što dublju jamu
vređu punu mekanog mraka
rovitog sjećanja
Kosti u velikom lijesu
i tako same poskakuju
Unaprijed, unatrag, preko praga
Vrijeme nije linearno
Cvili do postaje
U prvom zgasлом sazvježdu

TEŠKO SE SLOŽE NA ZEMLJU

Teško se složi na zemlju. I pod zemlju
Sav teret se sruči. Od rođenja
Pod vrećom kamenja posljednja kretanja teža od
kletve i zakletvi
Ne misliš više sijev noža je jedno
a drugo je tvora krv i sijev zvijezda
Korak pritišće tlo
Ne rominja na vrhovima prstiju
Glazbena lakoća tijela

tragičar

nikica petković

želim biti tragičar

rasprši pletenice u kosi
kamen
podgrij na čelu
na mozak
na naglo
a lešo

Ijibim te
dok ti vjetri kose mrse
draga
umri što skorije

ne želim biti tragičar

operi pizdu
mješinom od bikovih muda
zasviraj budnicu
gubavcima
ubava Jelko
moraš shvatiti
da je vrijeme parnih lokomotiva

daleko iza nas

harmonija mediokriteta

ako pse ljubimo
ljubavlju kojom ljubimo
majke
sestre
i dragane
zašto oni nas
ljube ljubavlju kostiju

mama, mahni mi repom

piramida straha

studiram filozofiju
gajim Sofiju spram Filosu
fukao bih Sofiju
na postelji Filosa
docimera Filostrata

ala je ovo dobro za ples
plesao bih sa Sofijom
onom već jebenom iz prve strofe

ona je moja piramida straha

mihail rendžov

MISIRKOV

Kad ti se gubio glas
rovita je postajala zemlja
I niko nije znao:
Gde je ta tajna svirka
Od koga cvetaju jorgovani
I kroz koju iskre
Zalutale zenice
Slepih.

Čim si upoznao smrt
Ostavio si nam zvezdu:
Luč freske
Mač koji zaseca
I niko nije znao:
Odakle taj tih višnji

golo tinja

robert q. tili

POSVEĆENO ANDREJU RUBLJOVU

ako on to želi:
zdravo

PUŠKA MOJE VISINE

(odlomak iz poeme »Talasi II«)

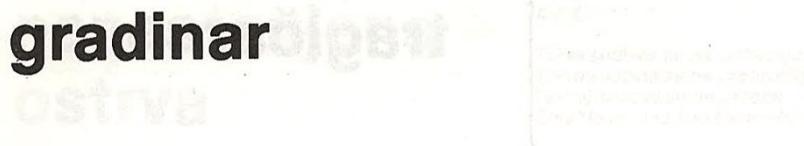
sve ove zime slične su
jednoj drugoj u kojoj ste tražili
smušene kitove zalutale
na betonske sprudove ne
poz(nat)nih luka
i dok su oni skapavali od tuge
plakali ste od sreće
što ovaj život još uvek deli milost
inju zvanu romantiku

ali razgrevniču vas u
brzo: ako moj konj koji ne zna s koje je strane
jačačeva glava ne ume silovito da galopira
bezdušno ču mu slomiti noge i izmrvit kopita
u prah pirinča

na nekom betonskom sprudu
ne
pozn(at)e luke

CAR

car
i
ca.

mihail rendžov

Jeroslav Švabinský

AKON - 1994

DYNA - 1994

GRADINAR - 1994

SVETIONIK - 1994

SANDANSKI - 1994

SVETIONIK - 1994

</